

Protocol time out, schorsen en verwijderen

Orgaan	Wat	Datum
Directeurenoverleg	Advies	19-03-2018
Bestuur	Voorgenomen besluit	09-07-2018
GMR	Advies	19-09-2018
Bestuur	Vastgesteld besluit	17-10-2018

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Toepassing van maatregelen.....	3
Time-out	4
Schorsing van leerlingen.....	4
Definitieve verwijdering van een leerling.....	5
Omgang met ouders die de rust van het onderwijsproces verstoren.....	7

Inleiding

Nederland kent een Leerplichtwet. De verplichting om te zorgen dat jongeren als leerlingen van een school staan ingeschreven, begint op de eerste schooldag van de maand volgende op die waarin de jongeren de leeftijd van vijf jaar bereiken. Deze leerplicht eindigt op de achttiende verjaardag of wanneer er sprake is van behaalde startbekwaamheid in het beroepenveld. Vanuit dit oogpunt is in Nederland toelating regel en niet-toelating of verwijdering uitzondering. Kortom, een leerling mag in beginsel niet van onderwijs verstoken zijn.

Daarnaast hebben ouders in beginsel keuzevrijheid ten aanzien van de school voor hun kinderen. Deze keuze bepalen zij onder meer aan de hand van de pedagogische en didactische opvattingen van de school en de levensbeschouwelijke kleur van de school. De keuzevrijheid is grondwettelijk verankerd, evenals de vrijheid onderwijs aan te bieden. Juist daarom moet zorgvuldig met de schoolkeuze van ouders worden omgaan. Ook daarom is toelating regel, en wel toelating tot de school van keuze.

Toch kan het zo zijn dat het bevoegd gezag zich genoodzaakt ziet een leerling te schorsen en/of te verwijderen. Dit protocol is bedoeld om de procedure hierover inzichtelijk en transparant te maken en daarmee een bijdrage te leveren aan een juiste en zorgvuldige uitvoering. In de schoolgids zijn ook de aangepaste regels over schorsing en verwijdering te vinden.

Niet altijd is het gedrag van de leerlingen zelf dat aanleiding geeft tot de uiterste maatregel van verwijdering. Ook het gedrag en/of opstelling van ouders¹ kan aanleiding zijn om als uiterste maatregel over te moeten gaan tot verwijdering van hun zoon of dochter. Omdat er nog een aantal maatregelen naar die ouders toe mogelijk zijn voorafgaand aan een eventuele verwijdering, teneinde deze uiterste maatregel mogelijk te voorkomen, is een apart hoofdstuk 6 gewijd aan de procedure voor omgang met ouders.

Toepassing van maatregelen

De verwijdering, de schorsing en de time-out van een leerling zijn maatregelen die, afhankelijk van de aanleiding, het karakter van een ordemaatregel, een disciplinaire maatregel of een maatregel in het belang van het kind en/of de school kunnen hebben. Vaak gaat het om een combinatie van deze aspecten. Bij de toepassing van maatregelen worden de volgende algemene maatstaven in alle gevallen in acht genomen:

1. Consistente toepassing: gelijke gevallen worden gelijk behandeld. Op hetzelfde wangedrag moet dus dezelfde maatregel volgen, behalve indien sprake is van herhaald wangedrag. Bij herhaald wangedrag kan een zwaardere maatregel worden getroffen.
2. Evenredigheid: meestal worden eerst de gewone pedagogische maatregelen binnen de sfeer van de klas, zoals strafwerk, een briefje mee naar huis e.d. toegepast. Wanneer deze maatregelen niet leiden tot een oplossing, kunnen bovenstaande maatregelen worden toegepast. Soms is het gedrag zodanig dat direct tot een time-out of schorsing wordt besloten. Ook moet de maatregel qua aard, zwaarte en gevolgen evenredig zijn aan het gedrag dat tot de maatregel aanleiding geeft. Dit betekent ook dat moet worden afgewogen of in een concreet geval niet kan worden volstaan met een schriftelijke waarschuwing dat in een volgend geval een maatregel zal worden toegepast. Verder is het niet per definitie zo dat een eerste geval van wangedrag altijd tot de lichtste maatregel dient te leiden: het gedrag kan immers zo ernstig zijn dat een zwaardere maatregel getroffen wordt.
3. 'Ne bis in idem' (niet twee keer voor hetzelfde): een leerling kan niet voor de tweede keer gestraft worden voor hetzelfde feit. Het is dus niet mogelijk een leerling eerst te straffen met een time-out en vervolgens voor hetzelfde feit nog een schorsing op te leggen.

---

¹ Met ouders worden in dit protocol ook verzorgers/verzorgenden bedoeld

Time-out

Omschrijving

Van time-out is sprake wanneer de leerling één dag of korter het recht op deelname aan het onderwijs wordt onttrokken. Een time-out zal normaliter gedurende een schooldag worden opgelegd en gelden voor die desbetreffende schooldag. De leerling wordt de toegang tot de school onttrokken.

Grond voor time-out

Grond voor een time-out is ontoelaatbaar gedrag of een ernstig incident dat het in het belang van de leerling en/of de school noodzakelijk maakt dat de leerling voor de duur van maximaal één dag niet deelneemt aan de les en niet op school komt.

Toelichting

Criteria om over te gaan tot een time-out zijn:

- Een leerling vertoont dermate (ontoelaatbaar) gedrag dat medeleerlingen en/of medewerkers zich op school niet meer veilig voelen omdat de leerling fysiek geweld gebruikt, pest, treitert, misbruik maakt van macht, bedreigt, chanteert, discrimineert, of aanwijzingen van leerkrachten en/of schooldirectie negeert.
- Een leerling maakt zich schuldig aan vandalisme, vernielt of beschadigt zaken of vervuult deze zeer buitensporig.

Procedure voor time-out

1. De schooldirecteur is namens de organisatie bevoegd een time-out op te leggen aan een leerling. Indien de time-out door de schooldirecteur wordt opgelegd, wordt de algemeen directeur hiervan schriftelijk in kennis gesteld.
2. De maximale duur van de time-out bedraagt één dag.
3. De ouders worden zo spoedig mogelijk van het opleggen van de time-out en de grond daarvoor gemotiveerd in kennis gesteld. De ouders dienen zo spoedig mogelijk nadien de zorg voor hun kind van de school over te nemen. Zolang de zorg over de leerling niet aan de ouders kan worden overgedragen, zal de school maatregelen nemen om passende zorg voor de leerling buiten de klas of buiten de school te realiseren. De school stelt de leerling in staat, bijvoorbeeld door het opgeven van huiswerk, te voorkomen dat deze een achterstand oploopt.
4. De schooldirecteur deelt het toepassen van de time-out en de grond daarvoor vervolgens schriftelijk aan de ouders mee. De brief wordt per email verzonden en opgeborgen in het leerlingendossier.
5. De ouders worden uitgenodigd voor een gesprek, dat op korte termijn dient plaats te vinden (bij voorkeur dezelfde dag). Hierbij zijn de leerkracht en degene die de time-out opgelegd heeft aanwezig. Van het incident en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt, dat voor gezien getekend wordt door de ouders en in het leerlingendossier wordt opgeborgen.

Schorsing van leerlingen

Omschrijving

Van schorsing van een leerling is sprake wanneer de leerling tijdelijk – maximaal 5 dagen- het recht op deelname aan het onderwijs op school en de toegang tot de school wordt onttrokken, art. 40c lid 1 WPO.

Gronden voor time-out en schorsing

1. Ernstig wangedrag van de leerling, waardoor de leerling een ernstige bedreiging vormt van de orde, rust en/of veiligheid op school.

2. Ernstig wangedrag van de ouder(s) van de leerling, waardoor de ouders een ernstige bedreiging vormen voor de orde, rust en/of veiligheid op school. Zie ook hoofdstuk 6.
3. Een andere grond die het in het belang van de school en/of de school dringend noodzakelijk maakt dat de leerling tijdelijk niet deelneemt aan de les of niet op school komt.

Toelichting

Ad 1. Hierbij kunt u denken, maar niet uitsluitend, aan herhaalde driftbuien of mishandeling van een medeleerling. Het kan hier gaan om een enkele actie, maar ook om een herhaalde actie of om een gedragspatroon.

Ad 2. Te denken valt bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend, aan de bedreiging van medeleerling of een medewerker van de school.

Ad 3. Andere gronden kunnen zijn: meenemen van wapens, waaronder messen, of vuurwerk naar school, herhaalde les-/ordeverstoring, wangedrag tegenover leerkrachten en/of medeleerlingen, diefstal, beroving, afpersing, bedreiging, geweldpleging.

Procedure voor schorsing

1. De schooldirecteur overlegt met de algemeen directeur over het schorsen van een leerling voor langer dan 1 dag. De algemeen directeur kan op grond van artikel 40c lid 1 WPO een leerling voor maximaal 5 dagen met opgave van redenen (zie punt 5) schorsen.
2. Schorsing heeft pas plaats nadat er een gesprek is geweest met de leerling, één of beide ouders en de groepsleerkracht, tenzij het in het belang van de school en/of de leerling noodzakelijk is om de schorsing met onmiddellijke ingang te laten ingaan. In dat geval heeft het in de eerste zin genoemde gesprek alsnog zo spoedig mogelijk plaats.
3. Van het gesprek wordt een verslag gemaakt dat wordt opgenomen in het leerlingendossier.
4. De leerplichtambtenaar en de Inspectie van het Onderwijs ontvangen een afschrift van de desbetreffende brief. Hierdoor wordt voldaan aan artikel 40c lid 3 WPO.
5. In het besluit worden de redenen voor schorsing, de aanvang en de tijdsduur daarvan vermeld en eventuele andere genomen maatregelen. De school stelt de leerling in staat, bijvoorbeeld door het opgeven van huiswerk, te voorkomen dat deze een achterstand oploopt.

Definitieve verwijdering van een leerling

Omschrijving

Indien blijkt dat meerdere schorsingsmaatregelen niet het beoogde effect hebben, de leerling blijft zich misdragen, dan kan verwijdering als corrigerende strafmaatregel worden toegepast.

Verwijdering kan ook worden toegepast als onmiddellijke maatregel naar aanleiding van een zeer ernstige aangelegenheid.

Ook kan wangedrag van de leerling in combinatie met handelingsverlegenheid van de school om te kunnen voldoen aan de extra ondersteuningsbehoefte van de leerling, leiden tot verwijdering van de leerling.

Ook wangedrag (en bedreigingen) van ouders of indien ouders en school, ook na uitgebreid overleg geen overeenstemming kunnen bereiken over het handelingsdeel van het onderwijs ondersteuningsplan, waardoor de school handelingsverlegen is om aan de extra ondersteuningsbehoefte van de leerling te kunnen voldoen, kan leiden tot verwijdering van de leerling(en).

Van verwijdering van een leerling is sprake wanneer de algemeen besluit een leerling blijvend de verdere toegang tot de school te ontzeggen.

Gronden voor verwijdering

1. Ernstig wangedrag van de leerling, waardoor de leerling een ernstige bedreiging vormt van de orde, rust en/of veiligheid op school.
2. Ernstig wangedrag van de ouder(s) van de leerling, waardoor de ouders een ernstige bedreiging vormen voor de orde, rust en/of veiligheid op school.

3. Een onherstelbaar verstoorde relatie tussen school en de leerling en/of zijn ouders.
4. Het niet in voldoende mate tegemoet kunnen komen aan de hulpvraag die de leerling en/of zijn/haar ouders/verzorgers stelt.

Toelichting

Ad 1. Te denken valt bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend, aan herhaalde driftbuien of mishandeling van een medeleerling. Het kan hier gaan om een enkele actie, maar ook om een herhaalde actie of om een gedragspatroon.

Ad 2. Te denken valt bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend, aan bedreiging van medeleerling of een medewerker van de school.

Ad 4. De algemeen directeur dient te onderzoeken of de leerling, in het belang van de leerling en de onbelemmerde voortgang van het onderwijs, nog langer op de school te handhaven is. Daarbij is een rapport van een onafhankelijk deskundige noodzakelijk.

Procedure voor verwijdering

Verwijdering van een leerling is een maatregel die de algemeen directeur slechts in het uiterste geval en pas na zeer zorgvuldige afweging neemt. De procedure tot verwijdering gaat als volgt:

1. De schooldirecteur informeert de algemeen directeur dat een leerling niet langer op school is te handhaven.
2. Bij leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte is er een ontwikkelingsperspectief (OPP) opgesteld. Alleen in het geval dat een OPP niet kan worden opgesteld doordat de ouders hun medewerking niet geven kan uiteindelijk worden volstaan met een eenzijdig OPP waarvan de uitvoering door dit gebrek aan medewerking stopt.
3. Voordat de algemeen directeur tot verwijdering van een leerling besluit, worden zowel de betrokken groepsleerkracht als de ouders over het voorgenomen besluit tot verwijdering gehoord.
4. De ouders ontvangen van de algemeen directeur schriftelijk een gemotiveerd besluit tot verwijdering waarbij wordt gewezen op de mogelijkheid om binnen zes weken schriftelijk bezwaar te maken tegen het besluit. De brief wordt aangetekend met bericht van ontvangst en per gewone post verzonden.
5. De leerplichtambtenaar en de Inspectie van het Onderwijs ontvangen een afschrift van de desbetreffende brief. De voorzitter van het bestuur wordt op hoofdlijnen geïnformeerd.
6. De algemeen directeur meldt het besluit tot verwijdering van de leerling terstond, doch uiterlijk binnen zeven dagen aan de leerplichtambtenaar.
7. Indien ouders bezwaar maken, nodigt de algemeen directeur de ouders uit voor een hoorzitting om hun bezwaarschrift mondeling toe te lichten.
8. De algemeen directeur neemt binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift een besluit. Dit besluit wordt zowel per gewone post als aangetekend met bericht van ontvangst aan de ouders verzonden.
9. Definitieve verwijdering vindt pas plaats nadat een andere school bereid is de leerling toe te laten. Onder "andere school" kan ook worden verstaan een speciale basisschool, of een school voor speciaal (voortgezet) onderwijs.
10. Van het besluit tot verwijdering wordt de onderwijsinspectie op de hoogte gesteld. In de wet is geen informatieplicht aan de onderwijsinspectie vastgelegd.
11. In zeer bijzondere omstandigheden, kan het nodig zijn, in afwijking van art. 40C van de WPO een leerling in de periode die nodig is om een andere school te vinden, niet op school en/of in de klas zijn onderwijs te laten volgen. In dat geval zal de school zich tot het uiterste inspannen om het onderwijsproces te laten voortduren, bv. door extra begeleiding thuis aan te bieden.

Omgang met ouders die de rust van het onderwijsproces verstoren

Soms kan het gedrag van de ouders verstorend werken op de goede relatie die tussen school en ouders behoort te bestaan om de eerste taak van een school te bereiken, namelijk het geven van goed onderwijs aan een leerling. Er behoort een gezonde wisselwerking te zijn tussen opvoeders en de leerkrachten met inachtneming van ieders rol ten opzichte van de leerling. Dit betekent overigens dat een gezonde kritische opstelling van ouders ten opzichte van het onderwijs dat hun kind ontvangt deze wisselwerking alleen maar ten goede kan komen. De school zet zich tot uiterste in om goed onderwijs te verzorgen, maar is daarbij niet onfeilbaar, zodat het meedenken van ouders in dezen alleen maar de kwaliteit doet verbeteren.

Er kunnen diverse maatregelen worden genomen om te trachten te voorkomen dat het gedrag van ouders onaanvaardbaar wordt.

Aanspreken op gedrag

Indien zich een eerste incident met een ouder voordoet² dan is het zaak dat door de directeur van de school – ook als deze het onderwerp van het incident is – gepoogd wordt om de ouder te kalmeren en met deze in een eerste gesprek te gaan en te wijzen op de regel dat ouders, leerlingen en personeel met respect met elkaar dienen om te gaan, en vervolgens de ouder te verzoeken alsnog op rustige wijze zijn klacht te vertellen en toe te lichten.

Afhankelijk van de ernst van het gedrag³ kan het gesprek worden gevolgd door een brief waarin duidelijk de omgangsnormen op de school worden uitgelegd en dat daarom dergelijk gedrag niet wordt getolereerd.

Wanneer desondanks dit storende gedrag van de ouder(s) zich herhaalt of zich voortzet⁴, dan dienen betrokken ouders nogmaals voor een gesprek te worden uitgenodigd door de directeur. In dit gesprek moet worden gewaarschuwd dat bij een volgend incident zal worden overgegaan tot het ontzeggen van de toegang tot de school en het schoolplein. Dit gesprek wordt altijd schriftelijk bevestigd.

Wanneer het gedrag van de betrokken ouder(s) onaanvaardbaar blijft kan de toegang tot de school en het schoolplein met onmiddellijke ingang worden ontzegd. Deze ontzegging wordt voor een bepaalde periode schriftelijk opgelegd door de algemeen directeur.

Alinea ingekort.

De school zal over deze ontzegging de wijkagent inlichten. Mocht de ouder toch op school verschijnen en weigeren vrijwillig te vertrekken, dan zal de wijkagent de ouder moeten verwijderen. De wijkagent kan eventueel proces-verbaal opmaken.

Alinea ingekort.

Aan het einde van de periode van de toegang ontzegging wordt een gesprek met de ouder gepland om de stand van zaken te bespreken. Mocht in de laatste week van de ontzegging het gesprek positief verlopen, dan kan de ontzegging door de algemeen directeur worden opgeheven.

Opstelling van de ouders

Wanneer er sprake is van een leerling met ondersteuningsbehoefte is de medewerking van ouders op velerlei terreinen noodzakelijk. Te denken valt aan het toestemming geven voor nadere onderzoeken naar factoren in de leerling die het leerproces teveel belemmeren, cognitief en/of sociaal. Tevens moeten de ouders instemmen met het handelingsdeel van het OPP.

---

² Bijvoorbeeld op niet mis te verstane toon ‘verhaal’ halen door een ouder bij een leerkracht

³ bijvoorbeeld met stemverheffing het “verhaal” halen bij de juf in aanwezigheid van haar volledige klas, waarbij ook scheldwoorden vallen

⁴ met irritant gedrag waarbij bijvoorbeeld de juf of meester demonstratief wordt genegeerd, er kwaad wordt gesproken over leerkrachten

Wanneer ouders niet willen meewerken aan noodzakelijke onderzoeken, is een indringend gesprek met deze ouders in het bijzijn van de intern begeleider en de leerkracht noodzakelijk om hen ervan te overtuigen dat zonder hun medewerking de school niet het vereiste goede (passende) onderwijs aan de leerling kan geven. Waarschijnlijk zal het niet bij één gesprek blijven om de medewerking van de ouders te verkrijgen. In het belang van de leerling moet de school zich tot het uiterste inspannen om het overleg met ouders gaande te houden.

Verwijdering van een leerling op grond van gedrag/opstelling van ouders

Het gedrag van de ouders kan op twee manieren een grond vormen voor verwijdering van een leerling.

- **Aanhoudend onaanvaardbaar gedrag**

De school is zich ervan bewust dat een leerling niet verantwoordelijk is voor het gedrag van zijn ouders. Dit betekent dat als het met de leerling op school niet slecht gaat het eigenlijk niet verantwoord is om de leerling te verwijderen. Deze mag als het even kan niet de dupe worden van het bedrag van zijn ouders. Alleen als het (wan)gedrag van zijn ouders blijft aanhouden zal de school niet anders kunnen dan de leerling te verwijderen nadat een nieuwe school bereid is gevonden de leerling toe te laten.

- **Aanhoudend niet meewerkende opstelling**

Wanneer uit het leerling dossier blijkt dat de school zich tot het uiterste heeft ingespannen om de medewerking van de ouders te verkrijgen, en het evident is dat zonder deze medewerking de school in een situatie van handelingsverlegenheid is gekomen – er kan bijvoorbeeld hierdoor geen goed ontwikkelingsperspectief worden opgesteld- dan is verwijdering, nadat er een andere school is gevonden die bereid is de leerling toe te laten, aan de orde.